

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Torsås kommun

Kristina Lindhe
Malin Larsson
Jörn Wahlroth

Mars 2018

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	7
3.3.1.	Iakttagelser	7
3.3.2.	Revisionell bedömning	9

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Den övergripande förvaltningsberättelsen kan dock utvecklas och i större utsträckning kommentera och analysera utfall av övergripande mål, KKiK (Kommunernas kvalitet i korthet) samt ekonomisk utveckling på koncernnivå och inom olika verksamhetsområden. Omvärldsanalysens påverkan och innebörd kan tydliggöras för den verksamhet som bedrivs i Torsås kommun. När det gäller nämndernas verksamhetsberättelser bör redovisningen utvecklas med volym- och nyckeltal.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för år 2017 är uppfyllda.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering att verksamhetens utfall endast till delar är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi bedömer att det i förvaltningsberättelsen saknas en samlad utvärdering och analys av måluppfyllelsen kopplat till god ekonomisk hushållning utifrån de av kommunfullmäktige beslutade övergripande strategiska målen.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens/landstingets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2018-03-14 och 2018-03-16. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2018-03-27 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-16.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. För både årets väsentliga händelser och framtidsbedömning återfinns information i årsredovisningen under respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Förvaltningsberättelsen innehåller till delar information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten, bland annat redovisas resultat av KKiK (Kommunerna kvalité i korthet).

Den övergripande förvaltningsberättelsen kan dock utvecklas och i större utsträckning kommentera och analysera utfall av övergripande mål, KKiK (Kommunernas kvalité i korthet) samt ekonomisk utveckling på koncernnivå och inom olika verksamhetsområden. Omvärldsanalysens påverkan och innebörd kan tydliggöras för den verksamhet som bedrivs i Torsås kommun. När det gäller nämndernas verksamhetsberättelser bör redovisningen utvecklas med volym- och nyckeltal.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet. De kommunala företagen redovisas under kommunkoncernen med ett avsnitt för respektive företag. Redovisningarna lämnar upplysningar om verksamhetsförhållanden och ekonomi i enlighet med RKR 8.2.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning under rubriken ”Finansiell analys”. Den finansiella analysen innehåller en rad finansiella nyckeltal.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Den övergripande förvaltningsberättelsen kan dock utvecklas och i större utsträckning kommentera och analysera utfall av övergripande mål, KKiK (Kommunernas kvalitet i korthet) samt ekonomisk utveckling på koncernnivå och inom olika verksamhetsområden. Omvärldsanalysens påverkan och innebörd kan tydliggöras för den verksamhet som bedrivs i Torsås kommun. När det gäller nämndernas verksamhetsberättelser bör redovisningen utvecklas med volym- och nyckeltal.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017:

Finansiella mål	Utfall 2017	Måluppfyllelse
Begränsa nettokostnaderna till högst 98 % av skatteintäkterna och kommunal utjämnings över en konjunkturcykel	97,8%	Uppfyllt
Självfinansiera de skattefinansierade investeringarna till 100 % över en konjunkturcykel.	199,0%	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att samtliga mål uppfylls.

Mål för verksamheten

I förvaltningsberättelsen beskrivs kommunfullmäktiges övergripande strategiska mål, vilka fördelas på det utåtriktade ”Hållbar utveckling” och inåtriktade ”Effektiv organisation”. Till ”Hållbar utveckling” har KF beslutat om sju indikatorer som åsatts målvärden. Till ”Effektiv organisation” har fyra indikatorer kopplats.

	Målvärde uppfyllt	Målvärde ej uppfyllt	Mätning eller indikator saknas
Hållbar utveckling	2	4	1
Effektiv organisation	0	3	1

Ovanstående sammanställning ger låg grad av måluppfyllelse. Samtidigt ska i sammanhanget lyftas fram att indikatorernas målvärden i flera fall är satta med mycket hög ambitionsnivå.

Det saknas en samlad utvärdering av de strategiska målen utifrån resultatet av indikatorerna.

Inom ramen för styrmodellen redovisas även påbörjade, ej påbörjade och avslutade uppdrag.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för år 2017 är uppfyllda.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering att verksamhetens utfall endast till delar är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi bedömer att det i förvaltningsberättelsen saknas en samlad utvärdering och analys av måluppfyllelsen kopplat till god ekonomisk hushållning utifrån de av kommunfullmäktige beslutade övergripande strategiska målen.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 8,1 mnkr (27,1 mnkr). Resultat medför därför en positiv avvikelse mot budget med 4,3 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter minskat med 10 mnkr vilket till största delen beror på att bidragen har minskat, främst från migrationsverket. Kostnader har ökat med 18 mnkr, där kostnader för personal och pensionsförsäkring är den största posten. Avskrivningar har ökat med 0,7 mnkr. Skatteintäkter, generella stadsbidrag och utjämning har ökat med 9,2 mnkr. Finansiella intäkter har ökat med 0,5 mnkr. Finansiella kostnader har minskat med 0,3 mnkr.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2017	Budget 2017	Budget- avvikelse	Utfall 2016
Verksamhetens intäkter	168,6	185	-16,4	178,6
Verksamhetens kostnader	-555,8	-562,2	6,5	-537,5
Jämförelsestörande post	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-8	-7	-1,1	-7,3
Verksamhetens nettokostnader	-395,2	-384,2	-11,0	-366,2
Skatteintäkter	278,5	279,1	-0,7	266,1
Generella statsbidrag och utjämning	118,6	107,5	11,1	121,8
Finansiella intäkter	7	2,8	4,2	6,5
Finansiella kostnader	-0,8	-1,5	0,7	-1,1
Årets resultat	8,1	3,7	4,3	27,1

Vid granskningen av resultaträkningen har bland annat följande avvikelser noterats:

- Intäkter för migration har balanserats som skuldpost, vilket medför för låga intäkter med 2,5 mnkr. Det är inte överensstämmande med god redovisningssed då intäkten är hänförlig till år 2017.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Vid granskningen av balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Avsättning för återställande av deponi redovisas om 8,1 mnkr. Ny beräkning av kostnader för sluttäckning har genomförts under 2018. Med egentillverkad matjord uppgår sluttäckningen enligt ny beräkning till 8,6 mnkr och med inköpt matjord till 11,7 mnkr. Vi bedömer att det finns en osäkerhet i denna balanspost.
- Kortfristiga skulder är för högt redovisade med 2,5 mnkr. Se kommentar under resultaträkning.
- Rutinen för utrantering och nedskrivningsprövning av materiella anläggningstillgångar bör ses över då någon bedömning inte har gjorts de senaste fem åren.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Enligt RKR 11.4 Materiella anläggningstillgångar ska avskrivning ske löpande så snart anläggningen tas i bruk. Kommunen avviker från dessa principer och aktiverar två gånger per år.
- Kommunen klassificerar samtliga leasingavtal som operationella. Ingen genomgång av avtalen har redovisats.
- RKR 10.1 Avsättningar, ingen nuvärdesberäkning sker.
- Principer för värdering av omsättningstillgångar framgår inte.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2018-03-28

Jörn Wahlroth
Uppdragsledare

Kristina Lindhe
Projektledare